

Oaser i en kaotisk verden. Et reisebrev fra besøk i Bukavu 2019

Å komme til Panzisykehuset, fredsprisvinner Dennis Mukweges base og arbeidssted, er å komme til en oase. En oase midt i en ørken av veier som knapt er fremkommelig etter mangfoldige år uten utbedring og vedlikehold, veier som blir såpeglatte ved den minste regnbyge. Høner, boss, og gateselgere med en pyramide av 15-20 tomater eller en kurv med tørket fisker på et lite klede, sloss

om plassen i veikanten. Og langs veiene, den utrettelige karavanen av mennesker som bærer på sekker med trekull, tomme vannkanner, sukkerrør eller bananklaser. Lukter og lyder – og en sky av støv over det hele, en sky som stadig virvles opp før den smyer seg inn i nesen og ned i halsen. Å komme til Panzisykehuset er å komme til en oase.

Vi viser passene i porten, besøkslisten sjekkes, og vi går inne på det fredfylte Panzi-området med grønne plener med blomstrende busker og vakre blomsterbed. Flere lave velholdte bygninger. Det er stille og det er rolig. Noen kvinner med store mager beveger seg langsomt fremover stien, legestudenter i grønne gensre noe raskere. Tre menn væpnet med lange stenger gjør iherdige forsøk på plukke ned modne frukter fra det store avocadotreet. De to første lander elegant i vaskefatet som holdes opp under greinene, den tredje deiser i bakken og sprekker.

Vi blir vist inn på fredsprisvinner Mukweges kontor og setter oss ved det ovale bordet, spente på hvordan dette møtet vil bli. Det er *legen* Mukwege i hvit frakk som kommer inn døren, legen som ble forsinket til møtet fordi det kom så mange pasienter denne dagen. Her bestiller man ikke time, sier legen, man møter bare opp. Og de som har møtt opp må få behandling. Det er *mennesket* Mukwege som smiler og ler, som legger an en uformell tone og inviterer til en avslappet samtale. Og det er *fredsprisvinneren* Mukwege som snakker om kvinners avgjørende betydning for samfunnsutviklingen og om betydningen av utdanning generelt. Og det er ikke minst *fredsprisvinneren* Mukwege som sier at ja, selvsagt skal vi ha mobiltelefoner, men i må kreve «clean mobiles». De som hørte Mukweges tale under fredsprisutdelingen husker nok hans beskrivelse av arbeidsforholdene i koboltgruvene i Kongo, hvor ca 60 % av jordens koboltressurser befinner seg, dette mineralet som vi er så avhengig av for at våre tekniske dupetititter, ikke minst våre mobiltelefoner, datamaskiner og elbiler skal fungere.

Etter en munter fotoseanse sier vi adjø til Mukwege for å dra videre til rehabiliteringssenteret hvor de voldsutsatte kvinnene får hjelp til å bearbeide traumer og til å kvitte seg med skammen. Senteret ligger en liten kjøretur unna. På senteret får de også lære et håndverk som gir dem mulighet til å brødfø seg selv og sine barn. På veien ut igjen kjøper vi med oss noen av veskene de har sydd og vevet, i tillegg til 24 flasker av fruktjuicen som produseres i den nybygde produksjonshallen.

Og så er vi tilbake i kaoset igjen, i en virkelighet hvor mange, kanskje de fleste, lever under det FN definerer som den absolutte fattigdomsgrensen, i bitte små plankeskur med bare et stykke tøy foran åpningen.

Men Panzi-sykehuset er langt fra den eneste oasen i Kongo og i Bukavu. I løpet av våre åtte dager i Bukavu vandrer vi fra oase til oase. Etter tur besøker vi de ti Urafiki-skolene vi samarbeider med, og hvert sted blir vi ønsket velkommen med sang, dans, diktlesing og sketsjer. Varme, åpne smil. Humor og latter. Vi inviteres inn i undervisningen, og der, i et skolebygg av uhøvlete planker, i et klasserom med jordgulv og vakleorne trebenker, jobber de nå etter IGP-modellen. Først individuelt arbeid, det vil si egen refleksjonstid, deretter pararbeid og til slutt deling i plenum. Undervisningsformene er i endring, fra den tradisjonelle frontalundervisningen til elevaktive arbeidsformer. Det uttalte målet er at elevene skal stå for 75 % av aktiviteten. Høye ambisjoner! Ti skoler, ti små oaser av håp, utvikling og fremtid.

Men så blir vi plutselig oppmerksom på klyngene av barn i utkanten, de tause betrakterne av det som foregår på skoleplassen. Barna uten skoleuniform. Noen av de rundt 7 millioner barna som ikke går på skole. Forskjellen mellom innenfor og utenfor er hjerteskjærende.

En reise i øst-Kongo er en reise i kontraster. Hele følelsesregisteret settes i spill. Det er antakelig derfor det er så vanskelig å reise hjem igjen, og det er antakelig derfor man umiddelbart begynner å planlegge den neste reisen.

